

FYLKESMANNEN
I ROGALAND

Deres ref.:

Vår dato: 28.08.2014

Vår ref.: 2014/4942

Arkivnr.: 561

Norges vassdrags- og energidirektorat
Postboks 5091 Majorstuen
0301 Oslo

Postadresse:
Postboks 59 Sentrum,
4001 Stavanger

Besøksadresse:
Lagårdsveien 44, Stavanger

T: 51 56 87 00
F: 51 52 03 00
E: fmropost@fylkesmannen.no

www.fylkesmannen.no/rogaland

Uttalelse til søknad om konsesjon til Dalen 2 kraftverk i Strand kommune, Jørpeland Kraft AS

Bygging av Dalen 2 kraftverk vil medføre redusert verdi med hensyn til friluftsliv og rekreasjon. Redusert vannføring i Lågaliåna, kraftstasjon, samt anleggsvei som terrenginngrep rundt Dalavatnet vil bryte med formålet til det statlig sikra friluftsområdet Furuneset. Ved eventuell konsesjon må det settes avbøtende tiltak for magasininfylling, minstevannsføring og landskapstilpasning.

Bakgrunn

Jørpeland kraft AS ønsker å utnytte fallet i Lågaliåna mellom Svortingsvatnet og Dalavatnet i Strand kommune. Mellom inntaket i eksisterende demning i Svortingsvatnet og kraftverk ved Dalavatnet er det planlagt en 830 m vannvei, hvorav 610 m er nedgravet rør, mens 220 m blir boret tunnell. Fallet er på 176 m. Det er og søkt om et pumpekraftverk som går motsatt vei, for å utnytte magasineringspotensiale i Svortingsvatnet. Middelvannføringa i Lågaliåna er på 0,81 m³/s, og turbinen har en maksimal slukeevne på 450 % av dette (3,7 m³/s). Installert effekt er på 5,4 MW for turbinen, og 7,5 MW for pumpe. Estimert årlig strømproduksjon er på 8,6 GWh. Det er planlagt minstevannsføring lik 5-persentilen (0,05 m³/s om sommeren, og 0,09 m³/s om vinteren). Tilkomst til kraftverket blir via 1,3 km ny vei fra Foreneset og rundt Dalavatnet.

Denne saken vurderes etter vannressursloven § 8, og Fylkesmannen er høringspart med miljø som ansvarsområde.

I Fylkesmannens møte 27.08.14 med Lyse produksjon AS ble det gjort klart at anleggsveien ville bli flyttet vekk fra strandsone ved Dalavatnet, med nøye terrengtilpasning i nær dialog med friluftsbukere og kommune. Etter anleggsfasen vil vegen bli innsnevret til ATW-standard. Videre vil kraftstasjon bli utformet med høy landskapstilpasning. Det vil bli lagt til rette for å kunne bygge et pumperegime som vil sikre magasininfylling og tryggere minstevannsføring. Planlagt minstevannsføring sommer/vinter vil kunne justeres avhengig av vektlegging av vassdragsverdier.

Fylkesmannens vurdering

Dammen i Svortingsvatnet bidrar i dag til å sikre jevn vannføring til eksisterende kraftverk

nedstrøms (Jøssang og Dalen 1). Det er i dag ikke pålagt minstevannføring i Lågaliåna, slik at det allerede er tørt her store deler av året. Tappingen foregår mellom januar og april/mai, og da går det friskt med vann i åna. På tross av at vannføringa i denne perioden er «kunstig», er elva og fossen et betydelig opplevelseselement for brukere av området.

Denne vannføringa sikrer i så måte også livsgrunnlaget for fossefall, da denne er registrert av utreder i Ecofacts biomangfoldrapport. Tiltaket medfører et nedbørsstyrt tappe- og pumperegime, og det er uvisst hvordan forholdene for fossefall vil bli. Det er ellers registrert vanlige forekomne arter planter i tiltaksområdet, og vegetasjonstypene anses som vanlige for landsdelen.

Tiltaksområde ligger delvis innafor «Heiområdet Fureset – Krokavatn» og «Mosliområdet», som begge er beskrevet som vakre landskap i den fylkeskommunale rapporten «Vakre landskap i Rogaland» (Hettervik, 1996). Fureset og området rundt Dalavatn og Svortingsvatnet er ett av Strand kommunes viktigste friluftsområder, og går inn under Jørpelandsheia regionale friluftsområde (FINK), og Fureset statlig sikra friluftsområde. Området brukes ellers hyppig som turområdet, til alle årstider. Bygningene på Fureset tilhører Vesterlen speiderkrets, og det er mye aktivitet forbundet med dette. Området ligger for øvrig innafor det foreslåtte Preikestolen nasjonalpark.

Dette vitner om store landskapsmessige verdier, og en kraftverksutbygging – med alt det innebærer av inngrep - vil være klart uheldig. Redusert vannføring i Lågaliåna, og anleggsveien rundt Dalavatnet til ny kraftstasjon vurderes i konsekvensutredninga til å bli et forstyrrende element i naturlandskapet på Fureset.

Fureset er et statlig sikret friluftsområde med tinglyst erklæring om at det ikke skal benyttes til andre formål uten samtykke fra overordnet forvaltningsansvar, som er Miljødirektoratet. I saker som gjelder varig omdisponering av friluftsområder (10 år eller mer) kreves samtykke fra direktoratet. Vi er kjent med at Klima- og miljødepartementet har oversendt saken til vurdering i så måte. Fylkesmannen mener det må tungtveiende grunner til for at en skal kunne sette dette formålet til sides.

Konklusjon

Lågaliåna, med Svortingsvatn og Dalavatn er allerede regulert til kraftproduksjon. Likevel vil de forelagte planene om Dalen 2 kraftverk medføre en permanent økt inngrepsgrad på området. I tillegg til mulig negativ påvirkning på biologisk mangfold (inkludert fossefall) langs bekkestrengen, er det de landskapsmessige verdiene som veier tyngst. Tiltaket vil medføre redusert opplevelsesverdi i området rundt Fureset, som er et statlig sikra friluftslivsområde.

Fylkesmannen finner ikke å kunne tilråde konsesjon til bygging av Dalen 2 kraftverk, men vil anmode NVE og ta inn følgende punkt ved en eventuell godkjent utbygging:

- Av hensyn til fossefall, og ikke minst opplevelsesverdi bør minstevannføring settes noe høyere enn foreslått, og høyere om sommeren enn om vinteren (for eksempel 150 l/s om sommeren og 50 l/s om vinteren). Dette også for å styrke restaurering av annet biologisk mangfold knyttet til elveløpet.
- Anleggsveien må legges lenger opp i terrenget enn omsøkt (beste tilpasning), for å unngå inngrep ned mot Dalavatnet. Vegen må i ettertid innsnevres til driftsmessig nødvendig, men minimal standard.
- Svortingsvatn skal kunne krysses med båt, det vil si at det aldri må være så lav vannstand at grunntområdet på midten blir uforserbart (ref. flyfoto).

Fylkesmannen minner om at det er Miljødirektoratet som er avgjørende myndighet når det gjelder varig omdisponering av statlig sikra friluftsområdet.

Med hilsen

Per Kristian Austbø
ass. fylkesmiljøvernssjef

Irvin Kilde
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke underskrift

—
Saksbehandler: Irvin Kilde
Saksbehandler telefon: 51568735
E-post: fmroiki@fylkesmannen.no

Kopi til:
Miljødirektoratet Postboks 5672 Sluppen 7485 TRONDHEIM